

Komunikat prasowy

Luksemburg, 20 marca 2018 r.

Zdaniem kontrolerów w unijnych partnerstwach publiczno-prywatnych występują liczne niedociągnięcia, a płynące z nich korzyści są ograniczone

Z nowego sprawozdania Europejskiego Trybunału Obrachunkowego wynika, że finansowanych ze środków unijnych partnerstw publiczno-prywatnych (PPP) nie można uznać za ekonomicznie opłacalną opcję realizacji projektów infrastrukturalnych. W skontrolowanych PPP stwierdzono liczne niedociągnięcia i ograniczone korzyści, co skutkowało niewydajnymi i nieskutecznymi wydatkami w wysokości 1,5 mld euro. Efektywności kosztowej i przejrzystości poważnie zagrażały ponadto niejasna polityka i strategia, nieodpowiednia analiza, uwzględnianie PPP jako pozycji pozabilansowych oraz niezrównoważony podział ryzyka.

Od 2000 do 2014 r. UE przeznaczyła 5,6 mld euro na rzecz 84 PPP o łącznym koszcie projektów wynoszącym 29,2 mld euro. Kontrolerzy ocenili 12 PPP współfinansowanych ze środków unijnych we Francji, Grecji, Irlandii i Hiszpanii w obszarach transportu drogowego i technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT). Łączny koszt skontrolowanych PPP wynosił 9,6 mld euro, a wkład z ramienia UE – 2,2 mld euro. Kontrolerzy stwierdzili, że zasadniczo PPP umożliwiały organom publicznym dokonywanie zakupów dużej infrastruktury w ramach jednego postępowania, ale zwiększały ryzyko niewystarczającej konkurencji, a zatem osłabiały pozycję negocjacyjną instytucji zamawiających.

Ponadto kontrole wykazały, że w większości PPP podczas budowy wystąpiły istotne nieprawidłowości: w siedmiu z dziewięciu ukończonych projektów – odpowiadających kosztom w wysokości 7,8 mld euro – wystąpiły opóźnienia trwające do 52 miesięcy i znaczne wzrosty kosztów.

— Do ukończenia pięciu skontrolowanych autostrad w Grecji i Hiszpanii niezbędne było prawie 1,5 mld euro dodatkowych środków publicznych. Około 30% tej kwoty (422 mln euro) zapewniła UE – **powiedział Oskar Herics, członek Europejskiego Trybunału Obrachunkowego odpowiedzialny za to sprawozdanie.** — Środki zostały wydane w sposób nieskuteczny, jeżeli chodzi o osiągnięcie potencjalnych korzyści gospodarczych.

Niniejszy komunikat prasowy stanowi streszczenie sprawozdania specjalnego przyjętego przez Europejski Trybunał Obrachunkowy. Pełny tekst sprawozdania dostępny jest na stronie: www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – Rzecznik

Tel.: (+352) 4398 47063

Tel. kom.: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – Urzędnik ds. kontaktów z prasą

Tel.: (+352) 4398 45410

Tel. kom.: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luksemburg

E-mail: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

W Grecji (która jest zdecydowanie największym odbiorcą wkładu unijnego – uzyskała 3,3 mld euro, czyli 59% łącznej kwoty), koszt na kilometr w przypadku trzech zbadanych autostrad wzrósł gwałtownie – nawet o 69%, podczas gdy zakres projektów został znacznie ograniczony – nawet o 55%. Nieefektywne wydatkowanie wynikało z konieczności wypełnienia luk finansowych spowodowanych ponownymi negocjacjami umów dotyczących PPP, niedopracowaniem projektów przez partnerów publicznych i, co najważniejsze, podpisywaniem umów z prywatnymi koncesjonariuszami przed rozwiązaniem istotnych problemów.

Kontrolerzy wykryli, że wcześniejsze analizy opierały się na nadmiernie optymistycznych scenariuszach. W efekcie faktyczny poziom wykorzystania był o 69% niższy niż prognozowano, jeżeli chodzi o ICT (w Irlandii), i o 35% niższy, jeżeli chodzi o autostrady (w Hiszpanii). W przypadku skontrolowanych projektów opcję PPP wybrano, nie przeprowadzwszy wcześniej analizy porównawczej alternatywnych rozwiązań, w związku z czym nie wykazano, czy jej wykorzystanie maksymalizuje efektywność kosztową i chroni interes publiczny.

Podział ryzyka między partnerami publicznymi i prywatnymi był często nieprawidłowy, niekonsekwentny i nieskuteczny, a wysokie stawki wynagrodzenia (do 14%) za kapitał wysokiego ryzyka partnera prywatnego nie zawsze odzwierciedlały niewielkie ponoszone ryzyko. Ponadto większość z sześciu objętych kontrolą projektów ICT niedostatecznie dobrze funkcjonowała w połączeniu z długim okresem obowiązywania umów, w warunkach gwałtownych zmian technologicznych.

Zdaniem kontrolerów finansowanie PPP wiąże się z dodatkowymi wymogami i niepewnością. Istotną rozważaną kwestią była także możliwość pozabilansowego ujmowania PPP. Pięć z 12 ocenionych projektów PPP o łącznym koszcie 7,9 mld euro było początkowo ujmowanych pozabilansowo. Praktyka ta zwiększyła ryzyko powstawania negatywnych efektów ubocznych.

Odpowiednie ramy instytucjonalne i prawne oraz zdolności administracyjne umożliwiające skuteczne wdrażanie PPP istnieją obecnie tylko w ograniczonej liczbie państw członkowskich UE. Państwa członkowskie, w których przeprowadzono wizyty kontrolne, nie opracowały jasnej strategii wykorzystywania PPP. Ta sytuacja nie prowadzi do osiągnięcia celu UE zakładającego wykorzystywanie większej części unijnych środków finansowych na projekty mieszane, w tym PPP.

Kontrolerzy sformułowali szereg zaleceń, zarówno pod adresem Komisji, jak i państw członkowskich. W szczególności Komisja i państwa członkowskie:

- nie powinny wspierać intensywniejszego i powszechniejszego korzystania z PPP do czasu rozwiązania zidentyfikowanych problemów;
- powinny ograniczyć finansowe oddziaływanie opóźnień i ponownych negocjacji kosztów PPP ponoszonych przez partnera publicznego;
- przy wyborze opcji PPP powinny kierować się solidną analizą porównawczą z najlepszą opcją zamówienia publicznego;
- powinny zapewnić konieczne zdolności administracyjne i ustanowić przejrzystą politykę i strategię umożliwiające pomyślne wdrażanie projektów PPP wspieranych przez UE;

- powinny udoskonalić ramy UE w celu zwiększenia skuteczności projektów PPP, tak aby wybór opcji PPP był uzasadniony najlepszą efektywnością kosztową.

Informacje dla redaktorów

Od lat dziewięćdziesiątych XX wieku w UE wdrożono 1 749 PPP o łącznej wartości 336 mld euro. Trzy najważniejsze sektory PPP to transport, na który w 2016 r. przypadła jedna trzecia inwestycji dokonanych w ciągu całego roku, oraz opieka zdrowotna i kształcenie.

Na rzecz PPP wykorzystana została jednak stosunkowo niewielka część finansowania unijnego, mimo że Komisja Europejska zachęcała do stosowania PPP od kilku lat. Od 2000 do 2014 r. unijne finansowanie w wysokości 5,6 mld euro otrzymały 84 PPP, o łącznym koszcie projektów wynoszącym 29,2 mld euro. Na wybrane państwa członkowskie przypadło około 70% łącznych kosztów PPP otrzymujących wsparcie z UE w latach 2000–2014 (20,4 z 29,2 mld euro) oraz 71% wkładu ze strony UE w PPP (4,0 z 5,6 mld euro).

Dotacje z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności stanowiły główne źródło unijnego finansowania PPP (67 z 84 projektów). Komisja wspierała za pomocą instrumentów finansowych 17 PPP, często we współpracy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI).

Od 2015 r. projekty PPP były także finansowane w ramach EFIS, który stanowi wspólną inicjatywę Komisji i EBI. 18 z łącznej liczby 224 projektów zatwierdzonych według stanu na czerwiec 2017 r. było oznaczonych jako PPP.

Sprawozdanie specjalne nr 9/2018 pt. „Partnerstwa publiczno-prywatne w UE – znaczne nieodciążenia i ograniczone korzyści” jest dostępne na stronie internetowej Trybunału (eca.europa.eu) w 23 językach UE.